

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Patriotisme

Citation: Baggesen, Jens: "Patriotisme", i Baggesen, Jens: *Riimbreve og poetiske Epistler. 1. Samling, 1784-1808. - 1890, 1889-1903*, s. 37. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-baggesen02val-shoot-workid60963.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: *Riimbreve og poetiske Epistler. 1. Samling, 1784-1808. - 1890*

Patriotisme.

(Fragment af et Brev fra Syden).
1789.

Jeg glemme Danmark! jeg i Sydens Favn
Forglemme Nordens Moderbryst! for Kunst,
Umoden Kunst, bortbytte dig, Natur!
For Vittighedens Latter, Viisdoms Alvor!
Jeg vorde velsk, upatriotisk, udansk,
En Sydling! døse, stumre Livet hen
I Sydens lette, lune, bløde Duun;
Og virke, som en Sydling, blot i Drømme!
Fordi jeg lever udenfor det Land,
Jeg lever for? fordi mig Skiæbnen bød
At fjerne mig fra Hiemets stille Havn?
Hvad, eller fordi hin og denne Blomst
Jeg finder skøn i fremmed Egn, og vover
At hente mig dens ubekjendte Frøe,
For at omplante den i Hiemets Have?

Nei! den, som i sin Vugge, spæd, engang
Inddyssedes af Dovres Fieldboeqvad,
Ledsaget af din Squulpen, *Baltica*;
Hvis første Blik sig tabte der, hvor *Carls*
Fortvivlet søgte sin betvungne *Steenbuk*;
Hvis anden Daab var Dypning i det Hav,
Hvis Bølger døned ham ved Dag og Nat
38 En evig Lovsang, mellem Stormes Brag,
Om *Juul* og *Tordenskiold* - hvis første Værk
Var Rustningen af tvende Flader, hans
Og Oldenborrernes, hans *Magts* Beundring:
Et Barns Udføren, men en Mands Idee -
(Slotsgraven var ham Kjøgebugt, to Nøgler
Hans danske Skyts - han selv den danske Skytshelt)
Hvis første Sang var *Havets Lyst*, hvis anden
Var *Dødens* - og hvis hele Liv var Heltens:
Beständig Kamp - med *Lidenskab* og *Mangel*
(*Trojaner* er den førstes Hær, hvis *Hector*
Er mere frygtelig end hin - og denne
Fulddanner *Peleïder* i sin Skole).
O! den, med Eder blev fortrolig, ung
Til Eders Pile vant, og nødt hos Flid
At søge mod Jer Vælde sikker Hielp,
Gienvordighed og Lidenskaber! - Den,
Som hærded sig i Eders lange Kamp -
Og stod mod Eders Storm - omviftes ei
Saa let af Sydens løie Vind - og den,
Som vaaged Nætter i det kolde Nord,
Henslumrer ei sin Dag i Sydens Varme.

Nei, skiøndt den svageste, maaskee, den mindst
Udrustede blandt mine Brødre, hvis
Urokkelige Stierne, deres Aands
Symbol, selv Middags-Solens Sønner leder,
Saa føler jeg mig deres Broder, *Dans*
Om ringeste, dog ægte Søn - og stolt,
Som Danne-Mand, der aldrig slavisk lød,
Hvis Fædre giennem Sekler aldrig lød
Udanske Spiir, bør evig føle sig -
Og stærk, som den, hvis Kraft i Nordens Kuld

Fuldstørknet smelted aldrig bort ved Luen
Af Sybaritens Vellystild - og noksom
39 Bevæbnet med min Kiærlighed til dig,
O Fødeland! -
O *Fødeland!* - hvori
Bestaaer den søde Troldom, som min Siæl
Omgriber med en Skabers Kraft, og favner
Med al en Faders Huld i denne Lyd?
Jeg veed ei hvad - men Vee den arme, som
Kan ikke nævne dig! og trefold Vee
Den Usling, som kan nævne dig, og ei
Begeistres ved at nævne dig, som jeg!
Den elsked ei sin Moder - farved graa
Sin Faders Haar før Tiden - undfaldt feig
Sin beste Ven i Prøven - og bedrog
Uskyldigheden i sin Engels Tillid,
Hvis Hiertes Jis ei smelted hen i Lyst
Ved Femmen af den Tanke: *Hiem*; og den,
Som *Fødestavn* ei laaner beste Træk
Til Paradiis - vil Paradiser kiede!
Hans løse Siæl vil sværme hiemløs om
I Skabningen - indtil den løses op
I Dunsten, af hvis lette Skiød den Sprang.

Som den, der elsker ei sin Skaber, ei
Kan elske Verden - den, der elsker ei
Det *alt*, hvis Harmonie - (saa meget har
Jeg lært til Følese - saa meget har
Jeg følt til Vished) i hver rigtig Hiernes
Ufordomsfyldte Hvelvinger gientoner,
Ei elsker Kloden, paa hvis hele Kreds
Den Viise seer kun een Familie,
Den Gode kun een Faders Børn, og begge
Gienbilleder af Gud - Som den, der ei
Med Broder-Ømhed hver en enkelt Broder
I denne Kreds, fra *Nord Cap* til *Cap Horn*,
40 Fra *Syd Cap* til *Labrador* lide seer,
Ei heller zitrer ved at see sit Land
Paa Pynten af sin Undergang - saa vist
Var aldrig den en kiærlig Mand, en sand
Fuldprøvet Ven, der ei var nidkiær Borger!

Vort Hierte - medens Tanken i vor Siæl
Indfatter Smaat i Stort, og Stort i Større,
Det Større i et Største - føler omvendt;
Det Største i et mindre Stort, det Mindre
Giemt i det Mindste. Lyd dit Væsens Lov!
Bliv i dit Væsens Orden! Elsk dig selv!
Og du vil elske dig i dine Venner -
Og dine Venner i dit Fødeland -
Og Fødelandet i den Jord, som sprang
Blandt større Verdner af din Skabers Haand -
Og Skaberen i *alt!*

Vort Hiertes Bud,
Vor Skabers første Bud er Godheds, er
Lyksalighedens Kilde: *Elsk dig selv!*
Af dette flyder alle andre. Ret
Du elsker ei dig selv, ifald du ei
Din Broder elsker; ei din Broder, hvis
Du ikke elsker alle dine Brødre!
Et dem, hvis ikke Gud!

Vort Hoveds Bud,
Vor Skabers andet Bud, er Viisdoms, er
Lyksalighedens Kilde: *Elsk din Gud!*
Af dette flyder alle andre. Ret

Du elsker ikke ham, ifald du ei
Hans Skabning elsker; ei hans Skabning, hvis
Du dine Brødre glemme kan, og ei
41 Din Broder, hvis du elsker ikke ret
Dig selv! -

Patriotisme! tidt misbrugte
Femstavelse! tidt misforstandne Aand!
Hvad er du andet end et Middel-Led
I Kiærligheds almindelige Kiæde
Fra mig til Gud, fra Enkeltet til Alt?
som hvert et andet Led af denne, du
Borttages ei, med mindre Kiæden heel
Nedstyrter, knuuses, synker, er ei meer!
Den sande Philantrop er Patriot;
Den sande Patriot Cosmopolit.
Knuus ham i Glemsels Afgrund, som tør fræk
Frembramme for sin Tid og Fremtid med
Det store Navn af *Jordens Ven* - og som
Ei virkte hvad han kunde for sit Land!
O! knuus hans store Navn! det knuuses let -
Det knuustes alt! thi det var *tomt*, som *stort!*
Men ær ei heller den, som mere trædsk,
Og mindre fræk, tillyver sig et Navn
Af *Landets Ven* - og giemmer Had - af alt
Det nedrigste - til fremmed Folk, Foragt
For fremmed Fortrin i sit trange Bryst.
Bedrager er han sikkert - eller Nar,
Hvis dette Had er spiret i hans Hoved.

Den kloge, gode Fader, som sin søn
Vil klogere og bedre end sig selv
(Det bør den kloge, gode Fader ville),
Ham vælger Lærere, ham skiænker Bøger -
Af begge de bestmueltge. Han har
Af begge Midler til fin Hensigt paa
sit Gods de beste - vel! han bruge dem!
Men sæt, at paa hans Naboes Gods er dog
42 En bedre Lærer, bedre Bøger i
Det fremmede Btbltothek - hans Søn
Ved disse vandt; hans Henfigt blev
Ved disse bedre opfyldt - bør han stolt,
Dumstolt, forkaste dem, fordi paa hin
Og ikke paa hans egen Grund de fandtes?
Den kloge, gode Fader meener nei -
Forskriver Læreren og Bøgerne,
Og glæder sig ved Sønnens Fremgang, som
Om selv han lærte ham; thi Sønnens *Fremgang*
Er det, han vil - og ei den Lyd: "Gud frie mig!
"Alt det har Fâren lært ham selv!" en Lyd,
Der flinger alt for sødt for mange Fædre,
Og alt for født for mangan *Patriot!*